

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.
Ефективна економіка. 2024. № 10.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.10.74>

УДК 338.432

*Ю. В. Ковальський,
аспірант кафедри глобальної економіки,
Національний університет біоресурсів і природокористування України
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0008-2078-7994>*

ПОПИТ І ПРОПОЗИЦІЯ ЗЕРНОВОЇ ПРОДУКЦІЇ НА СВІТОВОМУ РИНКУ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ

*Yu. Kovalskii,
PhD student of the Department of Global Economics, National University of life and
environmental sciences of Ukraine*

SUPPLY AND DEMAND OF GRAIN PRODUCTS ON THE WORLD MARKET IN THE CONTEXT OF GLOBAL CHALLENGES

Стаття присвячена аналізу основних показників кон'юнктури світового ринку зернової продукції в контексті глобальних викликів та визначенню основних країн-експортерів та імпортерів зерна. Визначено, що швидке зростання населення світу є однією із глобальних тенденцій, що сприяє зростанню споживання продовольства. Сучасна кон'юнктура сучасного світового ринку характеризується зміною співвідношення світового попиту та пропозиції, ціновими коливаннями, а також швидким зростанням торгівлі продовольством в умовах збільшення потреб населення

та його доходів у різних регіонах світу. Зазначено, що повномасштабне вторгнення РФ в Україну не лише посилює цю нестабільність, а й зумовила реальні загрози світовому агропромислому комплексу, функціонуванню логістичних ланцюгів зернових культур, формуванню і проходженню матеріальних потоків і глобальній продовольчій безпеці в цілому. Світовий ринок зерна завжди був динамічним і привабливим. В умовах повномасштабного російського вторгнення в Україну саме даний сегмент зазнав найбільших трансформацій.

The global grain market is currently gaining special attention and relevance due to global challenges and threats to its functioning and food security in the world as a whole. Food security is a state where 'all people have physical and economic access at all times to sufficient, safe and nutritious food that meets their dietary needs and food preferences for an active and healthy life'. According to the FAO, the four main components of food security are: food availability, access to food, biological utilisation and stability of supply. Achieving food security based on these four pillars depends to a large extent on the efficiency of the agricultural sector and its associated value chains, as well as on adequate opportunities in other sectors that provide employment and income. It also depends on the ability of these systems to withstand shocks. Given the limited natural resources and other related challenges, an efficient and well-functioning agricultural sector is key to achieving food security goals, especially in developing countries.

The grain market is quite dynamic and is constantly under the influence of many factors. We should not forget about purely market factors. These include changes in the macroeconomic situation on the global market, increased competition, financial instability and inflation in the global economy, conflicting interests of market players, changes in the price environment, etc. In general, the global grain market is changing rapidly and is characterised by a high level of uncertainty and instability.

Therefore, the analysis of the global grain market can be made based on the following parameters: supply indicators, including global production volumes and volumes of each country in particular; production and raw material potential; investment volume; export and import dynamics; market distribution; number of producers in the market; market type; demand indicators, including global consumption volumes and consumption volumes by individual countries, structure and directions of consumption of grain products; price indicators, reflecting the current price level and their volatility as a result of the impact of certain factors; indicators of global grain market trends, its stability and cyclicity.

Ключові слова: *світовий ринок зерна, попит та пропозиція, країни-експортери, країни -імпортери, продовольча безпека, сільськогосподарський сектор.*

Keywords: *world grain market, supply and demand, exporting countries, importing countries, food security, agricultural sector.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Світовий ринок зерна на сьогоднішній день набуває особливої уваги та актуальності через глобальні виклики і загрози його функціонуванню та продовольчій безпеці світу в цілому. Продовольча безпека - це стан, коли «всі люди в будь-який час мають фізичний та економічний доступ до достатньої кількості безпечної та поживної їжі, яка відповідає їхнім дієтичним потребам та харчовим уподобанням для активного і здорового життя» [1]. За даними ФАО, чотирма основними складовими продовольчої безпеки є: наявність продовольства, доступ до продовольства, біологічна утилізація та стабільність поставок [2-3]. Досягнення продовольчої безпеки на основі цих чотирьох складових значною мірою залежить від ефективності сільськогосподарського сектору та пов'язаних з ним виробничо-збутових ланцюгів, а також від належних можливостей в інших секторах, які забезпечують зайнятість і дохід. Це також залежить від здатності цих систем протистояти потрясінням. З огляду на

обмеженість природних ресурсів та інші пов'язані з цим виклики, ефективний і добре функціонуючий сільськогосподарський сектор є ключовим для досягнення цілей продовольчої безпеки, особливо в країнах, що розвиваються.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Світовий ринок зерна та його суб'єкти, об'єкти та кон'юнктура є предметом дослідження багатьох зарубіжних та вітчизняних вчених. Дане дослідження підготовлено на основі результатів аналізу звітів ФАО [1,3,9], ООН [5] та наукових робіт таких українських науковців, як Лотиш О, та Кардаш А. [4], якими проаналізовано макроекономічні показники світового ринку зерна; Гайди Ю.І та Шайнюк Б.Л. [6], чия робота присвячена глобальному аналізу ринку зернових в ретроспективі та перспективі; Хорошун О. [7], який дослідив динаміку і тренди розвитку глобального ринку зернових; та Саковської О.М. [8], робота якої фокусується на організації та функціонуванні регіонального ринку зерна. Не зважаючи на велику кількість наукових публікацій на тему, яка досліджувалась в даній роботі, є низка аспектів, які потребують більш детального аналізу, що зумовлює мету даної роботи.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою даного дослідження є аналіз основних показників кон'юнктури світового ринку зернової продукції в контексті глобальних викликів та визначення основних країн-експортерів та імпортерів зерна.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ринок зернової продукції є досить динамічним і постійно знаходиться під впливом багатьох факторів. Не варто забувати про суто ринкові фактори впливу. Серед них визначено зміну макроекономічної ситуації на світовому ринку, загострення конкуренції, фінансову нестабільність та інфляцію в глобальній економіці, суперечливість інтересів суб'єктів ринку, зміни цінової кон'юнктури і т. д. В цілому світовий ринок зерна швидко змінюється і характеризується високим рівнем невизначеності і нестабільності.

Отже, аналіз кон'юнктури світового ринку зерна можна зробити за такими параметрами: показники пропозиції, що включають світові обсяги виробництва та обсяги кожної країни зокрема; виробничий та сировинний потенціал; об'єм інвестицій; динаміка експорту й імпорту; розподіл ринку; кількість виробників на ринку; тип ринку; показники попиту, що включають світові обсяги споживання і обсяги споживання окремими країнами, структуру й напрямки споживання зернової продукції; цінові показники, що відображають поточний рівень цін, а також їх волатильність внаслідок впливу певних факторів; показники трендів розвитку зернового ринку у світі, його стабільність та циклічність.

Зауважимо, що на відміну від інших сегментів ринку світовий ринок зерна має деякі особливі риси: даний ринок є найбільш досконалим з точки зору конкуренції; продукція зернового ринку є життєво необхідною й широко вживаною практично в усіх країнах світу; продукція зернового ринку має тривалий термін зберігання і транспортування [4].

Швидке зростання населення світу є однією із глобальних тенденцій, що сприяє зростанню споживання продовольства. За прогнозами ООН до 2050 р. кількість населення Земної кулі зросте до 9,6 млрд осіб. Це, безумовно, призведе до суттєвого зростання попиту на продовольство, в тому числі й на зернові. Також зазначимо, що землі, придатної для вирощування зернових, не збільшиться (на сьогодні – 1,6 млрд га), а її кількість на 1 особу зменшиться у 2 рази – до 0,18 га (у 2000 р. – 0,3 га). Збільшення врожайності земель також малоімовірно: на сьогоднішній день, як в Європі, так і в США врожайність земель дуже висока і може підвищитися лише за рахунок генно-модифікованої продукції. Відповідно, в найближчому майбутньому на світовому ринку буде спостерігатися дефіцит продовольства, який спричинить зростання цін [5].

Сучасна кон'юнктура сучасного світового ринку характеризується зміною співвідношення світового попиту та пропозиції, ціновими

коливаннями, а також швидким зростанням торгівлі продовольством в умовах збільшення потреб населення та його доходів у різних регіонах світу.

Повномасштабне вторгнення РФ в Україну не лише посилило цю нестабільність, а й зумовила реальні загрози агропромислового комплексу, функціонуванню логістичних ланцюгів зернових культур, формуванню і проходженню матеріальних потоків і глобальній продовольчій безпеці в цілому.

В умовах, які склалися, розвиток глобального ринку зерна неможливий без аналізу його стану, визначення трендів розвитку, прогнозування і створення можливостей для розширеного відтворення.

Як зазначають Гайда Ю.І., Шайнюк Б.Л. [6], останні події, які відбуваються на світовому ринку зерна, суттєво пов'язані з війною в Україні. Блокуванням РФ морських портів і зернових коридорів, ускладнення, а іноді і неможливість, експорту зерна, загрози глобальній продовольчій безпеці - це доводить особливу вагу і значимість світового ринку зерна.

Світовий ринок зерна – це основа глобальної продовольчої безпеки, тому його роль у світовій ринковій архітектурі не можна переоцінити. Для експортерів зерно є не лише основою забезпечення та підтримки на необхідному рівні продовольчої безпеки своєї країни, а й важливим джерелом експортних надходжень і, відповідно, показником фінансової безпеки. Основними елементами ринку зерна, як і будь-якого іншого галузевого ринку, є ціна, попит та пропозиція, які і визначають його кон'юнктуру. Взаємодія попиту і пропозиції визначає рівновагу на ринку зерна, в результаті чого формується рівноважна ціна на зерно, що задовольняє покупців, і продавців [7, с. 45].

Важливе місце в науковій літературі займають проблеми структуризації зернового ринку, визначення його рис і основних компонентів. Зерновий ринок формують суб'єкти, об'єкти, інструменти і механізми їх взаємодії, а також умови мікро- та макросередовища, в якому функціонують дані елементи.

Зазначимо, що підходи до структуризації ринку можуть бути різними і визначаються цілями дослідження. В даному дослідженні важливо визначимо структуру ринку зерна за територіальною ознакою. В найбільш широкому контексті ринок зерна за територіальною ознакою розділяють на світовий і національний ринки.

Глобалізаційні процеси у світі на сьогоднішній день диктують свої правила. Національні і регіональні ринки тісно пов'язані та взаємозалежні, що обумовлює актуальність дослідження трендів розвитку світового ринку зерна.

Спираючись на домінанти ринкової економіки, зазначимо, що ключовими складниками ринку зерна є: ціна, попит, пропозиція та конкуренція. Як зазначає Саковська О.М. [8, с. 45], взаємодія попиту і пропозиції визначає рівновагу на ринку зерна, в результаті якої формується рівноважна ціна на зерно, що задовольняє покупців та продавців. Це дозволяє визначити характерні його риси: економічна самостійність відносин суб'єктів ринку на конкурентних основах; наявність посередників (заготівлі, зберігання, переробки, матеріально-технічних тощо); часткова регульованість (формування державних запасів зерна та їх розподіл); економічні методи регулювання утворення цін.

На особливу увагу заслуговує класифікація ринку зерна за цільовим призначенням, згідно з якою виділено ринок продовольчого зерна, ринок фуражного зерна, ринок зерна для переробки і ринок насіннєвого зерна. В даному випадку ознака цільового призначення точніше відображає класифікацію ринку зерна за об'єктом розподілу - товаром.

Як зазначають Лотиш О., Кардаш А. [4], світовий ринок зерна являє собою два сегменти – продовольчий та кормовий. Продовольчий формує ринок пшениці та рису, тоді як кормовий – зернові культури кормового використання (кукурудзу і ячмінь). Основними товарними позиціями на світовому ринку зерна є пшениця, кукурудза та рис.

Ключовими елементами ринку зерна також є його об'єкти (зерно, зернові культури) та суб'єкти. До суб'єктів зернового ринку належать суб'єкти господарювання, що виконують операції із зерном як об'єктом укладених угод (виробництво, купівля, продаж переробка, зберігання тощо). Отже, у структурі зернового ринку виділено такі групи суб'єктів - продавці, покупці та інститути інфраструктури ринку.

Попит на ринку, відповідно, формують покупці. При цьому необхідно звертати увагу на особливості зернового ринку. Оскільки зерно - це сировинний товар, а не продукт переробки, то покупці на даному ринку практично завжди є посередниками або суб'єктами, які займаються переробкою, а не кінцеві споживачі. Тому механізм формування попиту на зерновому ринку має свої особливості. Попит формується з урахуванням потреб кінцевих споживачів, а носіями даного попиту є покупці, які виступають в ролі посередників між продавцями (виробниками) і кінцевими споживачами. Вплив покупців на параметри ринку зерна визначається важливістю запропонованої продукції для кінцевого споживача; рівнем поінформованості покупців про стан ринку та товар; високим рівнем організації покупців, які є, як правило, переробними, посередницькими або сервісними підприємствами, а також варіативністю дій покупців – вони вільно можуть обирати на ринку продавця і, в межах маржі, параметри угоди.

В цілому, попит на світовому ринку зерна визначається, базуючись на демографічних показниках (загальна кількість населення, приріст населення тощо) та обсягів споживання різних категорій кінцевих споживачів. Це одна із складових попиту. Інша складова включає потребу у фуражному зерні й зерні, що призначене для переробки (виробництво спирту, біопалива і т. д.). Важливим елементом попиту на зерновому ринку є також попит на зерно для формування резерву. Необхідність формування резерву є важливою і вагомою частиною попиту в усі періоди. Аналіз стану ринку завжди показує і акцентує увагу на наявності резерву зерна в тому або іншому періоді.

Стосовно суб'єктів інфраструктури ринку зерна, їх чітко можна розділити на дві групи – спеціалізовані (елеватори, склади та сушарні) та неспеціалізовані. Друга група включає ринкові інститути, що надають послуги широкому колу суб'єктів різних ринків й різних ринкових сегментів. До них варто віднести суб'єктів транспортно-логістичної й фінансово-кредитної систем, інституції, які здійснюють державне регулювання ринку, інформаційно-аналітичні, консалтингові і контролюючі організації.

Світовий ринок зерна завжди був динамічним і привабливим. В умовах повномасштабного російського вторгнення в Україну саме даний сегмент зазнав найбільших трансформацій.

Потенційні виклики та загрози глобальній продовольчій безпеці на сьогоднішній день ще більше поглибились саме через зміни на ринку зерна. Це об'єктивно обумовило посилення невизначеності й нестабільності ринку.

Аналіз стану світового зернового ринку ґрунтується на показниках попиту й пропозиції, обсягів торгівлі, цін, резервів й споживання і передбачає здійснення моніторингу їх змін і визначення тенденцій розвитку основних параметрів ринку. Розмір й темпи зростання ринку є основним показником ринкової кон'юнктури.

Основу сучасної кон'юнктура світового ринку зерна складає співвідношення між попитом і пропозицією, зміни об'ємів торгівлі та цінові коливання.

Останній прогноз ФАО щодо світового виробництва зернових у 2024 році був підвищений на 7,9 млн т (0,3%) у липні і тепер становить 2 854 млн т, що трохи більше, ніж у 2023 році, і є новим історичним максимумом. Збільшення прогнозу порівняно з червневим прогнозом відображає поліпшення перспектив для фуражного зерна: прогноз світового виробництва підвищено на 0,4% до 1 530 млн т, а також для пшениці, очікуване виробництво якої збільшено на 0,3% до 789 млн т порівняно з червневим прогнозом. Підвищення прогнозу для фуражних зернових значною мірою ґрунтується на кращих очікуваннях щодо врожаю кукурудзи в Аргентині та

Бразилії. Прогнози врожайності в цих двох країнах були підвищені цього місяця, що відображає більш сприятливу погоду після змінних умов у попередні місяці. Тим не менш, очікується, що виробництво в Бразилії все ще буде значно нижчим за рекордний показник 2023 року. Прогнози виробництва кукурудзи також підвищені для Туреччини та України.

Ці покращення більш ніж переважають погіршення прогнозів виробництва кукурудзи в Індонезії та деяких країнах Південної Африки, де посуха обмежила врожайність, а також у Пакистані через зниження цін та попиту на корми з боку тваринницького сектору, що, як очікується, призведе до скорочення посівів. Світове виробництво пшениці також було переглянуто у бік збільшення, головним чином через кращі перспективи в Азії, зокрема в Пакистані, де ймовірно буде досягнуто рекордного врожаю пшениці. Несприятливі погодні умови в ключових регіонах виробництва пшениці в Російській Федерації призвели до значного скорочення прогнозу виробництва, що стримує зростання глобальних перспектив цього місяця. Прогноз ФАО щодо світового виробництва рису в сезоні 2024/25 зазнав лише незначних коригувань з червня. Він, як і раніше, вказує на те, що світове виробництво рису в новому сезоні може зрости ще на 0,9% і досягти нового піку в 535,1 млн. т (у перерахунку на шліфований).

Станом на липень прогноз світового споживання зернових у 2024/25 році становить 2 856 млн т, що незначно (на 5,4 млн т, або на 0,2%) вище червневого прогнозу і на 13,6 млн т, або на 0,5%, вище, ніж у 2023/24 році.

В таблиці 2.1 представлено обсяг виробництва зернових культур у різних регіонах світу (табл. 1).

Таблиця 1. Світове виробництво зернових у 2022-2024 рр., млн. т

Регіон світу	2022	2023	2024	Темп зростання 2024 до 2023, %
Азія	1263,4	1262,5	1296,3	1,2
Далекий Схід	1162,8	1177,6	1191,6	1,2
Близький Схід	63,6	72	71	-1,4
СНД в Азії	37	32,9	35,7	8,8
Африка	201,9	201,1	194,1	-3
Північна Африка	32,1	32,1	31,7	-1,2
Західна Африка	69,3	68	68,6	0,8
Центральна Африка	7,3	7,2	7,3	2,1
Східна Африка	56,1	54,1	55,4	2,4
Південна Африка	37,1	36,6	31,1	-19,6
Центральна Америка та Карибські острови	42,5	41,2	39,2	-5
Південна Америка	246,2	246,7	249,2	1
Північна Америка	471,7	518,7	513,3	-1
Європа	526,9	518,6	513,3	-1
ЄС	270,5	273,7	282,3	3,1
СНД в Європі	163,1	146,9	138,4	-5,8
Океанія	61,1	42,6	46,7	9,8
Світ	2613,7	2850,4	2854,2	0,1
Пшениця	806,5	788,1	789,1	0,1
Фуражне зерно	1481,6	1532,1	1530	-0,9
Рис шліфований	525,6	530,2	535,1	0,9

Джерело: систематизовано й доповнено на основі [9].

Як видно із наведених статистичних даних, найбільший обсяг зернових виробляється країнами Азії (1296,3 млн. т у 2024 році). Якщо аналізувати дані в цілому по світу, то динаміка зростання світового обсягу виробництва зерна представлена на рис. 1.

Виробництво зернових у світі у 2023 р. у порівнянні із 2022 роком зросло приблизно на 10% (з 2613,7 до 2850,4 млн. т). У 2024 році також відбулося зростання показнику, однак незначне: з 2850,4 до 2854,2 млн. т. В

цілому можна констатувати факт зростання світового обсягу виробництва зернових культур.

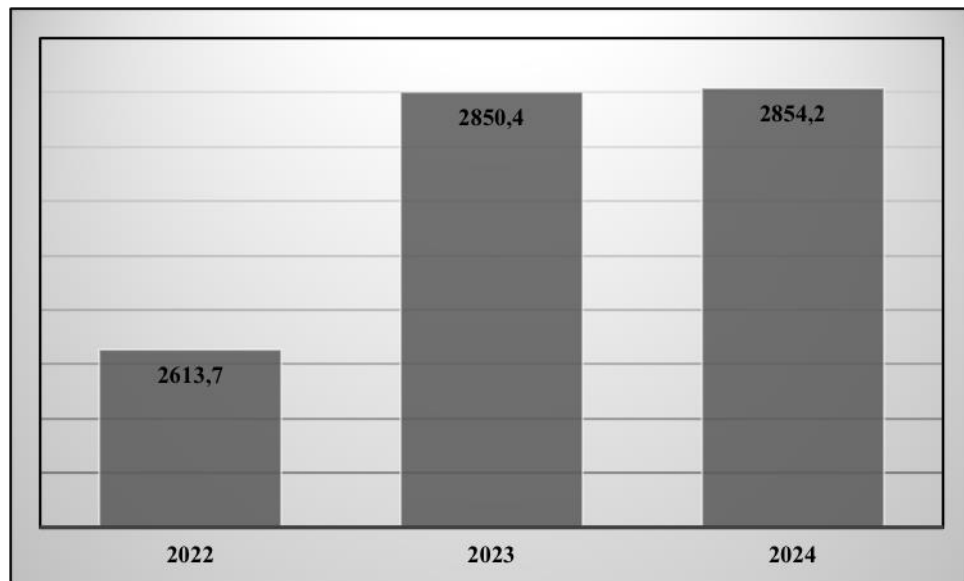

Рис. 1. Динаміка світового виробництва зернових культур у 2022-2024 рр., млн. т

Джерело: побудовано автором на основі таблиці 1.

Світове використання фуражного зерна в 2024/25 році було підвищено на 3,7 млн т завдяки збільшенню прогнозованого використання кукурудзи та ячменю в кормових та інших цілях, а також зростанню продовольчого споживання сорго. Цей перегляд у бік збільшення збільшує прогноз світового споживання фуражного зерна до 1 529 млн. т, що на 0,8% більше, ніж у 2023/24 році. Світове споживання пшениці в 2024/25 році також було переглянуто в бік збільшення на 1,5 млн. т в цьому місяці завдяки збільшенню споживання в Пакистані за підтримки очікуваного зростання внутрішнього виробництва. Незважаючи на збільшення, світове споживання пшениці все ще знизиться в 2024/25 році на 0,7% в порівнянні з рівнем 2023/24 року. Світове споживання пшениці в 2024/25 році, як і раніше, прогнозується на рівні 1,2% в річному обчисленні і досягне історичного максимуму в 531,5 млн. т. Очікується, що компонент продовольчого використання буде стимулювати це зростання, що може призвести до

щорічного збільшення споживання продовольства на душу населення в світі на 0,5% до близько 53 кг в рік. Прогноз ФАО щодо світових запасів зернових на кінець сезону у 2025 році, який становить 894 мільйони т, був знижений на 2,9 мільйона т порівняно з попереднім місяцем, але очікування все ще вказують на зростання запасів на 1,3 % порівняно з початковим рівнем. За новими прогнозами, співвідношення світових запасів зернових до споживання у 2024/25 році залишиться майже незмінним порівняно з минулим сезоном на рівні 30,8%, що свідчить про достатні перспективи пропозиції в новому сезоні. Погіршення прогнозу в цьому місяці в основному відображає зниження прогнозу світових запасів фуражного зерна на 4,3 млн т, що пов'язано, головним чином, зі зниженням оцінок запасів кукурудзи в Бразилії та Україні. Незважаючи на погіршення прогнозу, світові запаси фуражного зерна все одно зростають у 2024/25 році до 381 млн т, що на 2,8% вище за початковий рівень. Прогноз світових запасів пшениці, навпаки, був підвищений в цьому місяці на 1,6 млн. т до 308 млн. т, але все ще вказує на зниження на 1,4% нижче початкового рівня. Погіршення прогнозу запасів пшениці в РФ через менший очікуваний врожай пояснює основну частину перегляду світових запасів пшениці в бік зменшення. Світові запаси рису на кінець 2014/25 маркетингового року прогнозуються на рівні 204,9 млн. т, що мало відрізняється від червневих очікувань і на 2,7% перевищує рекордний рівень початку року, в основному завдяки очікуваному накопиченню запасів в Китаї (материкова частина) та Індії, а також, меншою мірою, в Бразилії та Таїланді.

Прогноз ФАО щодо міжнародної торгівлі загальним обсягом зернових у 2024/25 році залишається незмінним з червня і становить 481 млн т, що на 3,0% менше, ніж у 2023/24 році. Прогноз світової торгівлі фуражними зерновими в 2024/25 МР (липень/червень) був незначно підвищений (на 0,9 млн т) порівняно з минулим місяцем, але все одно вказує на зниження на 3,9% порівняно з рівнем попереднього сезону. Хоча дещо кращі перспективи експорту кукурудзи з України та збільшення імпорту кукурудзи Китаєм

(материкова частина) дозволили підвищити глобальний прогноз на 1 мільйон т, світова торгівля кукурудзою все одно впаде на 4,4% порівняно з 23/24 маркетинговим роком. Прогнози світової торгівлі ячменем та сорго на 2024/25 рік (липень/червень) не змінилися порівняно з червнем, при цьому очікується скорочення торгівлі ячменем на 3,9%, тоді як світова торгівля сорго, як і раніше, зросте на 6,4%. Прогноз світової торгівлі пшеницею в 2024/25 році (липень/червень) був незначно знижений (на 0,9 млн т) порівняно з попереднім прогнозом, що ще більше поглибило очікуване скорочення з минулого сезону до 3,7%. Погіршення прогнозу цього місяця відображає скорочення прогнозу експорту для РФ відповідно до погіршення прогнозу виробництва. Дещо вищі продажі, що прогнозуються деякими іншими великими експортерами пшениці, включаючи Казахстан та Україну, компенсували зниження прогнозу з боку експорту [9].

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі.

Швидке зростання населення світу є однією із глобальних тенденцій, що сприяє зростанню споживання продовольства. Сучасна кон'юнктура сучасного світового ринку характеризується зміною співвідношення світового попиту та пропозиції, ціновими коливаннями, а також швидким зростанням торгівлі продовольством в умовах збільшення потреб населення та його доходів у різних регіонах світу.

Визначено, що повномасштабне вторгнення РФ в Україну не лише посилило цю нестабільність, а й зумовила реальні загрози світовому агропромислому комплексу, функціонуванню логістичних ланцюгів зернових культур, формуванню і проходженню матеріальних потоків і глобальній продовольчій безпеці в цілому. Світовий ринок зерна завжди був динамічним і привабливим. В умовах повномасштабного російського вторгнення в Україну саме даний сегмент зазнав найбільших трансформацій. Отже, потенційні виклики та загрози глобальній продовольчій безпеці на сьогоднішній день ще більше поглибились саме через зміни на ринку зерна. Це об'єктивно обумовило посилення невизначеності й нестабільності ринку.

Перспективним напрямом досліджень є побудова прогнозу можливої зміни кон'юнктури світового ринку зернової продукції з урахуванням впливу повномасштабної російської агресії проти України на глобальні ланцюги експорту.

Література

1. FAO. World Food Summit—Final Report-Part 1; FAO: Rome, Italy, 1996.
2. Gibson M. Food Security—A Commentary: What Is It and Why Is It So Complicated? *Foods* 2012, 1, 18.
3. FAO. Food Security: Policy Brief; FAO: Rome, Italy, 2006.
4. Лотиш О., Кардаш А. Мікроекономічний аналіз світового ринку зерна. *Економіка та суспільство*. 2021. № 24. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/198/190> (дата звернення: 22.07.2024).
5. Official UN website. URL: <http://www.un.org> (дата звернення: 25.07.2024).
6. Гайда Ю.І., Шайнюк Б.Л. Ринок зерна в ретроспективі та перспективі: глобальний аналіз. *Innovation and sustainability*. 2023. № 4. С. 30-40.
7. Хорошун О. Динаміка та тренди розвитку глобального ринку зернових. *Галицький економічний вісник*. 2022. № 5-6 (78-79). С. 156-166.
8. Саковська О.М. Організація та функціонування регіонального ринку зерна. *Економіка АПК*. 2011. № 11. С. 45–50.
9. FAO. 2024. Crop Prospects and Food Situation – Triannual Global Report. No. 2, July 2024. Rome. URL: <https://doi.org/10.4060/cd1503en> (дата звернення: 24.07.2024).

References

1. FAO (1996), World Food Summit—Final Report-Part 1, FAO, Rome, Italy.
2. Gibson, M. (2012), “Food Security—A Commentary: What Is It and Why Is It So Complicated?”, *Foods*, vol. 1, no. 18.
3. FAO. Food Security: Policy Brief; FAO: Rome, Italy, 2006.

4. Lotysh, O. and Kardash, A. (2021), “Microeconomic analysis of the global grain market”, *Ekonomika ta suspilstvo*, vol. 24, Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/198/190> (accessed 22 July 2024).
5. Official UN website (2024), Available at: <http://www.un.org> (accessed 25 July 2024).
6. Haida, Yu. And Shainyuk, B., (2023), “Grain market in retrospect and perspective: global analysis”, *Innovation and sustainability*, vol 4, pp. 30-40.
7. Khoroshun, O., (2022), “Dynamics and trends in the global grain market”, *Halytskii ekonomichnyi visnyk*, vol. 5-6 (78-79), pp. 156-166.
8. Sakovska, O., (2011). “Organisation and functioning of the regional grain market”, *Ekonomika APK*, vol. 11, pp. 45-50.
9. FAO (2024), “Crop Prospects and Food Situation – Triannual Global Report”, vol. 2, Available at: <https://doi.org/10.4060/cd1503en> (accessed 24 July 2024).

Стаття надійшла до редакції 30.09.2024 р.